

तातकनिष्ठेत्यसमस्तं ॥ भीतवद्भीतस्येव अनर्थकमनुपादेयं वाक्यं किं नाम कस्मादुच्यते ॥ अस्मिन्कुले पौलस्यकुले योजातो न भवेदपितु सहजदुर्बलत्वादिमति मनुष्या  
दिकुले सोपीदृशं वचो न वदेत् ॥ ईदृशं च न कुर्यात् ॥ करोतेः क्रिया सामान्यवचनत्वान्न चितयेदित्यर्थः ॥ एवं च हीनजातेरपि हीनस्तदव्यापार इति भावः ॥ २ ॥ तदेवाह ॥ सत्वे  
नेति ॥ सत्त्वं बलं ॥ वीर्यं पराक्रमणशक्तिः ॥ पराक्रमस्तत्कार्यं ॥ शौर्यं रणादपराङ्मुखत्वं ॥ धैर्यं तत्कारणं स्थैर्यं ॥ तेजः स्मृत्याभयं करत्वं ॥ एतैर्गुणैरेको विभीषण एव ता

किं नाम ते तात कनिष्ठवाक्यमनर्थकं वै बहुभीतवच्च ॥ अस्मिन्कुले योऽपि भवेन्न जातः सोपीदृशं नैव वदेन्न कुर्यात् ॥ २ ॥ सत्त्वेन वीर्येण परा  
क्रमेण धैर्येण शौरेण च तेजसा च ॥ एकः कुलेऽस्मिन् पुरुषो विमुक्तो विभीषणस्तात कनिष्ठ एषः ॥ ३ ॥ किं नाम तौ मानुषराजपुत्रावस्माक  
मेकेन हिराक्षसेन ॥ सुप्राकृतेनापि निहंतुमेतौ शक्यौ कुतो भीषयसे स्मभीरो ॥ ४ ॥ त्रिलोकनाथो ननु देवराजः शक्तो मया भूमितले नि  
विष्टः ॥ भयार्पिताश्चापि दिशः प्रसन्नाः सर्वे तदा देवगणाः समग्राः ॥ ५ ॥ ऐरावतो निःस्वनमुन्नदन्स निपातितो भूमितले मया तु ॥ विरु  
ष्यदंतौ तु मया प्रसह्य वित्रासिता देवगणाः समग्राः ॥ ६ ॥ सोऽहं सुराणामपि दर्पहंता दैत्योत्तमानामपि शोककर्ता ॥ कथं न रेंद्रात्मजयोर्न  
शक्तो मनुष्ययोः प्राकृतयोः सुवीर्यः ॥ ७ ॥ अथेंद्रकल्पस्य दुरासदस्य महौजसस्तद्वचनं निशम्य ॥ ततो महार्थं वचनं बभाषे विभीषणः  
शस्त्रभृतां वरिष्ठः ॥ ८ ॥ न तात मंत्रे तव निश्चयोऽस्ति बालस्त्वमद्याप्य विपक्वबुद्धिः ॥ तस्मात्त्वयाप्यात्मविनाशनाय वचोऽर्थहीनं बहुविप्र

लभं ॥ ९ ॥ तस्य कनिष्ठोऽस्मिन्कुले मुक्तः ॥ ३ ॥ हे भीरो प्राकृतेनैकेनापि राक्षसेन रणे तौ राजपुत्रौ हियतो निहंतुं शक्यौ अतस्तौ किं नाम गृहीत्वाऽस्मान्कुतो  
भीषयसे व्यर्थमेव न तावता विभीम इत्यर्थः ॥ ४ ॥ तदेवाह ॥ त्रिलोकेति ॥ भूमितले निविष्टः स्वर्गात्प्रच्याव्य भूमौ बंदीकृत्य स्थापितः ॥ भयार्पिताभयं अर्पितं एषुते मदत्तभयाः  
सर्वे देवगणाः दिशः प्रसन्नाः प्राप्ताः ॥ ५ ॥ ६ ॥ कथं न शक्तो नियह इति शेषः ॥ ७ ॥ ८ ॥ हे तात पुत्र तव मंत्रे निश्चयो नास्ति कृत्याकृत्यविचारनिश्चयसामर्थ्यनास्ति ॥ यतस्त्वम  
द्याप्य विपक्वबुद्धिः अप्राप्तज्ञानपरिपाकचित्तो बाल एव तस्मात्त्वयाऽर्थहीनमनुपादेयमात्मविनाशनाय बहुविप्रलभं एकेनापि हंतुं शक्य इति त्वथाप्रलपितं ॥ ९ ॥